

Ignacy Loyola

SAM I NA PIECHOTĘ

José Ignacio
Tellechea Idígoras

Przekład
Katarzyna Jachimska-Małkiewicz

Wydawnictwo WAM ■ Księża Jezuici
Kraków 2014

Spis treści

Jak powstała ta książka 7

Wstęp: Fantastyczna wizja i źródła 19

I. Od Loyoli do Loyoli

Ziemia ojczysta i czasy 53

Oñaz-Loyola: najmłodszy z licznych rodzeństwa 57

Kiedy się urodził? Rachuby mamki 61

„Starsi krewni” 64

Tutaj... czy daleko stąd? 68

Drugi dom: Arévalo 73

Wierny wasal i rycerz doskonały 76

Proces, tyle że nie beatyfikacyjny 81

Bez protektora: „nie ustawiwszy go w życiu” 85

U wicekróla Nawarry 87

Dla każdego jego własny koszmar 96

Nagle wojna – inwazja czy wyzwolenie? 101

Jeden przeciw wszystkim: zawstydzenie za honory światowe 104

„Aż ktoś ci nogę złamie” 109

Oznaki „zbliżającej się śmierci”. Bilans życia 112

„Zdecydowany iść drogą światową” 119

Rycerz Boży. Marzenia o bohaterskich czynach 121

„Rozmyślał niekiedy nad tym, co przeczytał” 124

Rozważając sam w sobie 128

Czuję się, jakbym się rozdawał 133

Duchowa przemiana. Tylko szaleńcy mówią prawdę. 140

- „Pasja nawrócona”. Jedność siebie 148
Ku wolności: „Wyruszył więc na mulicy” 152
A co z epoką? Samotny bohater kształcający się
na chrześcijanina 163

II. Jerozolima!

- Pielgrzym dzisiejszego dnia 173
„*L'ome sant*” 175
Podziw i obmowy 181
„W stanie wielkiej i niezmiennej radości...
nie znajdował żadnego lekarstwa” 187
Zdarzyło się nad rzeką 194
Inny człowiek, nowe oczy, wszystko nowe 199
Miłość, wiara, nadzieja 205
Ach, Jerozolima! 214
Co dalej robić? 223
Nazwał ją matką. Biedny pielgrzym Iñigo 227
„Pomagać duszom” 231
Na sposób apostołów 237
Kierownik szpitala i jego żona 241
María de la Flor – kobieta upadła 244
„*Vidi Paulum in vinculis*” 249
Oziębający efekt Erazma, czyli różnica temperatur 255
„Albo na mocy nabytej wiedzy, albo przez Ducha Świętego” 261
„Nikt nie mógł go przekonać... wyruszył sam i na piechotę” 270
Biedny bezdomny student 274
Zamieszanie w Paryżu: „wszystko to przypisywano mnie” 280
Gdybyś zatańczył, jak tańczy się w twojej ojczyźnie...! 284
„Spokojny... w pokoju ze wszystkimi” 288

- Wszystko się zaczęło w pokoju kolegium 296
- „Najtwardszy materiał”, czyli magister Ksawery 299
- „Ińgiści”, czyli grupka przyjaciół 302
- Przyszłość, Kościół, Inkwizycja 309
- „Dla zachowania prawdziwej postawy w Kościele
wojującym” 314
- Klimat dzieciństwa 320
- W szpitalu w rodzinnym miasteczku. Żebrak-katecheta 326
- Sam i na piechotę – z Azpeitii do Wenecji 335
- Wenecja, czyli rozstaje dróg 340
- Magistrzy z Paryża, czyli „wędrujący nowicjusze” 350
- Tylko owego roku nie wypłynął żaden statek 357
- Jeśli ktoś będzie się dopytywał, kim są... 364
- Będę dla was w Rzymie łaskawy 367
- „Ubodzy księża-pielgrzymi” 372
- Niedorzeczne zarzuty. „Droga, którą idziemy” 377
- „Włochy są tak samo dobrą i prawdziwą Jerozolimą,
jeżeli...” 382
- „Gotowi na wszystko” 383
- Rozważyć... zdecydować: nasze powołanie i formuła 387
- Pielgrzym przestaje wędrować 394
- „On nas zrodził” 400
- „*Con toto el core, con toto el ánima, con tota la voluntá*” 405
- Zajęcia dnia codziennego 408

III. Rzym też jest Jerozolimą

- „Wszyscy twoją drogą idą”: „przywyknąć do marnego
jedzenia i spania” 417
- „Zgodnie z materiałem, kruszczem i naturą każdego” 421

Jakże mały jest świat widziany z tej celi	429
„Gotowi na wszystko” oprócz...	432
Bulle, ubóstwo, łzy, „gorąca jasność”	438
Towarzystwo rozproszone	444
Spójność poprzez listy: „Cały Twój, niemogący zapomnieć o Tobie ani na chwilę”	450
Książeczka „do ćwiczenia siebie”	460
Jak zamknąć w słowach życie... i charyzmat	473
<i>Ars gubernandi</i> : „wewnętrzne prawo miłości”	481
„Nakreślił sam siebie w naturze”	486
„Inną osobę, która wykonywałaby lepiej, albo przynajmniej nie tak źle, powierzoną mi funkcję”	490
„Skarbiec nadziei, jaki posiadamy”	493
„Nędza tego smętnego żywota”	500
Strapienia	503
„Co mogłoby mnie napełnić melancholią”	511
Schyłek „baskijskiego generała”	517
Słowo, działanie, wola	521
„Oaza spokoju”. „Jakby ktoś całował duszę”	527
Natura i rzeźba, żelazo i wykuty przedmiot, pozwolić się poprowadzić	532
„Zdaje się, że widzi Boga”	535
„Gdybym poszedł za głosem moich upodobań i skłonności”	538
Życie, cóż za osobliwe sploty okoliczności!	543
Dziwne pytania jak na wywiad	545
„Przygoda ubogiego chrześcijanina”	548
Ostatni odcinek drogi samotnego i milkliwego Pielgrzyma	552
Posłowie	559
Bibliografia	561